

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

НН інститут педагогіки і психології

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

проф. С.М. Кондратюк

«30» 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ

другий (магістерський) рівень

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Інформатика)**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Інформатика)**

мова навчання: **українська**

Погоджено науково-методичною
комісією НН Інституту педагогіки і
психології

«30» 08 2021 р.

Голова

д.пед.н., проф. Бондаренко Ю.А.

Суми-2021

Розробники:

Сбруєва Аліна Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки

Кривонос Ольга Борисівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № 24 від «29» 06 2021 р.

Завідувач кафедри

БС

Бойченко М. А.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів –3	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
перший			
Семестр			
другий			
Лекції			
		14 год.	
Практичні, семінарські			
		14 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
		60 год.	
Консультації:			
	2 год.		
Загальна кількість годин - 90	Вид контролю:		
	залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати здатність студентів:

- виявляти широке коло проблем, що стосуються інноваційних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти;
- вирішувати стратегічні завдання, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір;
- ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння фундаментальних основ інноваційних перетворень та використання як теоретичних, так і практичних методів інноваційної педагогічної діяльності.
- розуміти сутність і дотримуватись принципів академічної доброчесності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою є знання з філософії, загальної психології, педагогічної психології, загальної педагогіки, історії педагогіки, порівняльної педагогіки, методики викладання дисциплін зі спеціальності.

3. Результати навчання за дисципліною

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук, предметної галузі інформатики, проведення наукового дослідження, готовність до інноваційної діяльності, характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній та старшій ланці закладу загальної середньої освіти

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, нетерпимості до

корупційної поведінки, поважне ставлення до права й закону, володіння достатнім рівнем професійної правосвідомості.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності.

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети, дотримуватися принципів професійної етики, адаптуватися до різних професійних ситуацій.

ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, творчості.

ЗК 6. Здатність до системного творчого мислення, формування системного наукового світогляду.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу даних з різних джерел, аналітико-синтетичної діяльності, встановлення та обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків.

ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним

СК 1. Здатність оперувати новітніми концептуальними та методологічними знаннями в галузі освіти та загальних тенденцій розвитку освіти.

СК3. Здатність до проектування й організації освітнього процесу з урахуванням особистих потреб і пізнавальних можливостей учнів та обґрунтованим вибором різних методик та технологій навчання, ефективно застосовувати основні педагогічні концепції, забезпечувати партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу в процесі навчання інформатики.

СК4. Здатність створювати рівноправний та справедливий клімат для навчання та діагностування учнів, в той же час забезпечувати реалізацію принципів диференціації та індивідуалізації навчання інформатики, організовувати безпечне та здорове освітнє середовище.

СК6. Здатність до наукової комунікації, готовність до участі у наукових заходах різного рівня, здатність представляти результати власного дослідження засобами сучасних цифрових технологій.

СК7. Здатність використовувати технології електронного, мобільного й змішаного навчання, розробляти та наповнювати контент для роботи он-лайн усіх учасників освітнього процесу.

СК 9. Здатність формувати соціальні навички (soft-skills), а саме працювати в команді, бути толерантним, уміти обґрунтовувати власну думку, усвідомлювати актуальність та вчасність виконання задач різного типу (deadline) тощо

СК 10. Здатність до безперервного професійного розвитку і рефлексії.

ПРЗ 1. Знання та розуміння сутності освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень.

ПРЗ 6. Знання змісту основних документів, що регулюють організацію освітнього процесу, основних вимог до складання відповідної документації для підтримки якості освітнього процесу.

ПРУ 1. Уміння проектувати і запроваджувати нові системи та підходи до навчання, вміння організовувати процес електронного навчання та керувати ним, використовувати наявні розробки з дотриманням права власності та ліцензійних умов.

ПРУ 2. Уміння здійснювати пошук наукових джерел, які належать до сфери професійної діяльності, у тому числі іноземною мовою, та правильно використовувати їх з дотриманням

вимог доброчесності.

ПРУ 4. Уміння виявляти лідерські навички, готовність брати відповідальність, приймати рішення, усвідомлювати їх ризики та наслідки, здатність займати активну життєву та громадянську позицію

ПРУ 5. Уміння виявляти способи проєктування та обслуговування програмних комплексів, баз даних, веб-додатків для підтримки професійної діяльності.

ПРУ 6. Уміння працювати з різними типами даних та навчати цьому учнів.

ПРУ 7. Здатність до ефективної комунікаційної взаємодії, здорового способу життя, засвоєння нових знань, самоосвіти.

ПРУ 8. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ПРК 1. Володіння основами професійної мовленнєвої культури

ПРА 2. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів, здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію, та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної творчої діяльності, вільно використовує знання для використання творчих завдань.
82 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, має стійкі навички виконання завдань.
74 - 81	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, але узагальнює і систематизує навчальну інформацію не в повній мірі, допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці.
64 - 73	Володіє навчальним матеріалом, знає основні поняття навчального матеріалу, виконує поставлені завдання на репродуктивному рівні, має недостатньо стійкі навички виконання практичних завдань.
60 - 63	Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, відтворює певну частину навчального матеріалу на рівні запам'ятовування, знає основні поняття навчального матеріалу. Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
35-59	Має фрагментарні знання при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, відсутні сформовані вміння та навички, допускає суттєві помилки під час відповіді. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
1 - 34	Студент не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Розподіл балів (залік)

Поточний контроль											Самостійна робота	Сума	
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 1	Т 2	Т 3	Т4	Т1	Т2	Т3	28	100
б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б		

Т1, Т2 ... Т 9 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами діагностики навчальних досягнень є тести, а також індивідуальні творчі освітні проєкти.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. Інноваційний розвиток освіти України

Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України.

Тема 2 . Інноваційна людина як проєкт сучасної освіти. Роль класного керівника в формуванні інноваційної людини.

Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти.

Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти.

Тема 5. Академічна доброчесність. Нормативно-правове забезпечення, вимоги, відповідальність.

РОЗДІЛ II. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих закладів освіти

Тема 1. Інноваційний розвиток закладу загальної середньої освіти в світлі Концепції «Нова українська школа».

Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта. Її особливості, нормативно-правове забезпечення.

Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти.

Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів

Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Тема 2. Інноваційні технології в освіті.

Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система.

7.2. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	Із них			
		Лекції	Прак-тики	Консу-льтації	Само-стійна робота
РОЗДІЛ I. Інноваційний розвиток освіти України					
Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України	6	2			4
Тема 2. Інноваційна людина як проект сучасної освіти. Роль класного керівника в формуванні інноваційної людини	6	1	1		4
Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	5		1		4
Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	5		1		4
Тема 5. Академічна доброчесність. Нормативно-правове забезпечення, вимоги, відповідальність	6	1	1		4
РОЗДІЛ II. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів					
Тема 1. Інноваційний розвиток закладу загальної середньої освіти в світлі Концепції «Нова українська школа».	7	2	1		4
Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта. Її особливості, нормативно-правове забезпечення	5		1		4
Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти	5		1		4
Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	7	2	1		4
РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів					
Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	7	2	1		4
Тема 2. Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі	9	4	1		4
Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система	7			1	6
ІНДЗ	13		2	1	10
Залік	2		2		
Усього годин	90	14	14	2	60

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема: Інноваційна людина як проект сучасної освіти. Роль класного керівника в формуванні інноваційної людини	1	-
2	Тема: Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	1	-
3	Тема: Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	1	-
4	Тема: Академічна доброчесність. Нормативно-правове забезпечення, вимоги, відповідальність	1	-
5	Тема. Інноваційний розвиток закладу загальної середньої освіти в світлі Концепції «Нова українська школа»	2	-
6	Тема: Сучасна інклюзивна освіта, її особливості, нормативно-правове забезпечення	1	-
7	Тема: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	1	-
8	Тема: Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	1	-
9	Тема: Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі	1	-
10	ІНДЗ	2	
11	Залік	2	-
12	Усього годин	14	-

8. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К.: вид-во Акад. пед. наук України, 2009. – 256 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид. доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 357 с.
3. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
4. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.І. – Суми: [НІКО], 2012. – 175 с.
5. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.ІІ. – Суми: [НІКО], 2012. – 215 с.
6. Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. – 128 с.
7. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К.: Аміак, 2005. – 252 с.
8. Калініна Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями / Л.М. Калініна. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
9. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
10. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
11. Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В.

- Кремін'я // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
12. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. I Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 420 с.
  13. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. II Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 504 с.
  14. Пашута М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: Навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
  15. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамушенко, І. С. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 3-е вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
  16. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібник. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базелевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 462 с.
  17. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику [Текст]: монографія. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 457 с.
  18. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.

Нормативно-правова література

1. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Додаткова

1. Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу / В. Гринькова // Рідна школа. – 2016. - № 4 (1036). – С. 20 – 24.
2. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККіМ, 2010. – 192 с.
3. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
4. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
5. Ковальчук В.І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні / В.І. Ковальчук // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 7 (156). – С. 3 – 6.
6. Кожевникова О.В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя / О.В.Кожевникова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – №4 (153). – С. 14 – 16.
7. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. – Самміт-Книга, 2009. – 272 с.; іл. – (Серія “Інклюзивна освіта”).
8. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів / О.В. Куклін [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.econom.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.
9. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття / К.Левківський, Л.Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №9. – С. 20 – 29.
10. Максименко С.Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі / С.Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С 14 – 17.
11. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пекуляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.
12. Пузіков Д. Оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального

закладу: особливості та умови організації / Д. Пузіков, К. Гораш // Рідна школа. – 2015. – № 1 – 2 (1021 – 1022). – С. 7 – 11.

13. Слюсаревський М.М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М.М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 18 – 28.

14. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.

15. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник / О.В.Петрунько; Нац. акад. пед. наук України. Ін-т соц. та політ. Психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 84 с.

16. Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти ХХІ століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

Методичне забезпечення

1. Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів: монографія / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. – 388 с.

2. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади: [монографія] / [за ред. проф. А.А.Сбруєвої]. – Суми: Видавництво «МақДен», 2011. – 432 с.

3. Кривонос О.Б. Зміст лекцій з «Актуальних питань інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].

4. Кривонос О.Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].

5. Кривонос О.Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з організації самостійної роботи з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].

6. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О.Лазарева]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 312 с.

7. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія] / [за ред. проф. А. А. Сбруєвої . – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 460 с.

Інформаційні ресурси

1. Академія педагогічних наук України - <http://www.apsu.org.ua>

2. Український центр оцінювання якості освіти. – www.testportal.gov.ua

3. Освітній портал "Освіта.UA". – <http://osvita.ua>

4. Освітянська мережа України. – www.ednu.kiev.ua

5. Відкритий урок: професійний журнал для вчителів. – <http://osvita.ua/school>

6. Для класного керівника. – <http://www.uroki.net/docklruk.htm>

7. Острів знань : Освітній шкільний інтернет-портал. – <http://ostriv.in.ua/>

8. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології Науковий журнал [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/

9. Портал «Діти України». – www.children.edu-ua.net

10. Наукове електронне фахове видання "Народна освіта" . – www.narodnaosvita.kiev.ua

11. Освітній портал " Педагогічна преса". – <http://pedpresa.ua>

12. Безпека дітей в Інтернеті. – <http://onlandia.org.ua>

13. Освітній онлайн-журнал. – <http://educlub.com.ua>

14. Щоденник. – <http://shodennik.ua>

15. Українська педагогіка. – <http://ukped.com>